Archetype

Η ελληνική συμμετοχή στην Μπιενάλε Αρχιτεκτονικής της Βενετίας 2020

Ανδρέας Γιακουμακάτος - 17/02/2020

Από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας ανακοινώθηκε στις αρχές Φεβρουαρίου το αποτέλεσμα της προκήρυξης για την ανάληψη της ελληνικής συμμετοχής στην Μπιενάλε Αρχιτεκτονικής της Βενετίας 2020. Την εθνική εκπροσώπηση κέρδισε η πρόταση για τη «Λεωφόρο της Κοινωνίας των Εθνών», που δεν είναι άλλη από τον άξονα της οδού Αριστοτέλους στη Θεσσαλονίκη, έτσι όπως είχε αποκληθεί από τον Ερνέστ Εμπράρ ήδη στο πρώτο σχέδιο ανοικοδόμησης της πόλης μετά την πυρκαγιά του 1917.

Θα θέλαμε να αφήσουμε για μια τουλάχιστον φορά στην άκρη τις ενστάσεις για την καθυστερημένη

ολοκλήρωση της διαδικασίας σχετικά με την επιλογή της ελληνικής συμμετοχής. Συμβαίνει εδώ και 30 χρόνια και αποτελεί πάγια τακτική. Οι ομάδες που αναλαμβάνουν την εκπροσώπηση στη Βενετία έχουν έτσι περίπου τρεις μήνες μόνο για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της έκθεσης, αλλά και για την ανεύρεση χορηγών ή άλλων πηγών, τη στιγμή που άλλες χώρες έχουν ήδη ανακοινώσει από το περασμένο φθινόπωρο (μέσω εξαιρετικά δραστήριων γραφείων τύπου) επιμελητές και θέματα, ενώ έχουν αποστείλει διεθνώς εικονογραφικό και άλλο υλικό σχετικό με τη συμμετοχή τους. Η έγκαιρη προετοιμασία αποτελεί προϋπόθεση ποιότητας των εθνικών συμμετοχών που υποστηρίζονται και από τις έγκαιρες αναφορές στον τύπο, έτσι ώστε να ανοίγει ο δρόμος για αναγνωρίσεις και βραβεύσεις, ενώ η εθνική εκπροσώπηση, σε ένα πλαίσιο οργανωμένης πολιτισμικής πολιτικής, μετατρέπεται σε όχημα προβολής της ίδιας της χώρας.

Το Τμήμα Αρχιτεκτόνων του ΑΠΘ επανέρχεται στη Βενετία τριάντα χρόνια μετά την πρώτη διεθνή, Πέμπτη Μπιενάλε αρχιτεκτονικής της Βενετίας του 1991. Υπεύθυνος της ομάδας διδασκόντων του Τμήματος που θα προετοιμάσει φέτος την ελληνική συμμετοχή είναι ο Νίκος Καλογήρου, αναγνωρισμένος ερευνητής μεταξύ άλλων της ιστορίας της αρχιτεκτονικής και της πόλης της Θεσσαλονίκης. Η επιλογή της πρότασης αυτής από το ΥΠΕΝ είναι πολύ ενδιαφέρουσα, γιατί μετά από πολλές ελληνικές συμμετοχές στην Μπιενάλε όλα αυτά τα χρόνια, εμφανίζεται στο προσκήνιο μια πραγματική ιδέα ενός πραγματικού ζητήματος που αφορά την πραγματική ζωή μιας ελληνικής πόλης. Ο επιμελητής Hashim Sarkis έχει διατυπώσει ως θέμα τής Μπιενάλε το «Πώς θα ζήσουμε μαζί;», επιχειρώντας την υπέρβαση της αρχιτεκτονικής ως κατασκευαστικού ή αισθητικού γεγονότος και δίνοντας έμφαση σε ζητήματα υλικής και όχι εικονικής χωρικής ταυτότητας, «ποιητικής» των κοινωνικών υποδοχέων (ιδιαιτέρως της κατοικίας), και σε προϋποθέσεις μιας γενναιόδωρης πολυεθνοτικής και πολυπολιτισμικής διαβίωσης εντός μιας νέας ιδέας παγκοσμιοποίησης. Μια Μπιενάλε λοιπόν με έντονη κοινωνική διάσταση, που στοχεύει στη διαπραγμάτευση των συλλογικών προκλήσεων της εποχής μας.

«ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ»
Ο ΓΝΩΣΤΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

"BOULEVARD DE LA SOCIETE DES NATIONS"
A.K.A THE ARISTOTLE AXIS IN THESSALONIKI

Ενδεικτική γενική διάταξη περιπτέρου στη Βενετία

Indicative layout of the Venice pavilion

Προφανώς ο Paolo Baratta άφησε για μια ακόμη φορά την «πολιτική» σφραγίδα του στη φετινή Μπιενάλε, έχοντας αναζητήσει το θέμα της σχεδόν πάντα σε ένα πλαίσιο υπέρβασης αντιλήψεων μόδας ή επίκαιρων «τάσεων», και ιχνηλατώντας τα βαθύτερα νήματα που κινούν τους μηχανισμούς τής αρχιτεκτονικής διεθνώς αλλά και τις συλλογικές επιθυμίες και προσδοκίες ως προς αυτήν. Τον Baratta, επιτυχημένο και μακροβιότατο ως πρόεδρο της Μπιενάλε, διαδέχθηκε πριν δύο εβδομάδες ο Roberto Cicutto, μια προσωπικότητα ιδιαίτερα δραστήρια και δημιουργική στον χώρο του -ιταλικού- κινηματογράφου.

Το προτέρημα της φετινής εθνικής συμμετοχής δεν είναι μόνο το πραγματικό ενδιαφέρον της πρότασης, σε στενή σχέση με το θέμα της Μπιενάλε, αλλά και η επιστημονική (και εκθεσιακή) αρμοδιότητα της ομάδας που θα το «τρέξει». Η καλά δομημένη πρόταση του ΑΠΘ περιλαμβάνει όχι μόνο την προετοιμασία του ελληνικού περιπτέρου στη Βενετία αλλά και εκθεσιακές δράσεις στη Θεσσαλονίκη, έτσι ώστε να ενισχυθεί μια πρωτότυπη «ανταλλαγή» μεταξύ των δύο πόλεων, ικανή να εμπλέξει τους Θεσσαλονικείς σε έναν κοινό αναστοχασμό για τη χωρική και πολιτισμική ιδιοσυγκρασία τού τόπου όπου «ζουν μαζί». Η οδός Αριστοτέλους είναι ένα έκτακτο παράδειγμα μητροπολιτικού σχεδιασμού στην Ελλάδα του 20ού αιώνα, διαχρονικό και δια-κοινωνικό παλίμψηστο του συλλογικού, που αναμένει την αφήγηση της δικής της εκθεσιακής μυθολογίας. Ευχόμαστε κάθε επιτυχία στην ελληνική συμμετοχή.

«ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ»
Ο ΓΝΩΣΤΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

"BOULEVARD DE LA SOCIETE DES NATIONS"
A.K.A THE ARISTOTLE AXIS IN THESSALONIKI

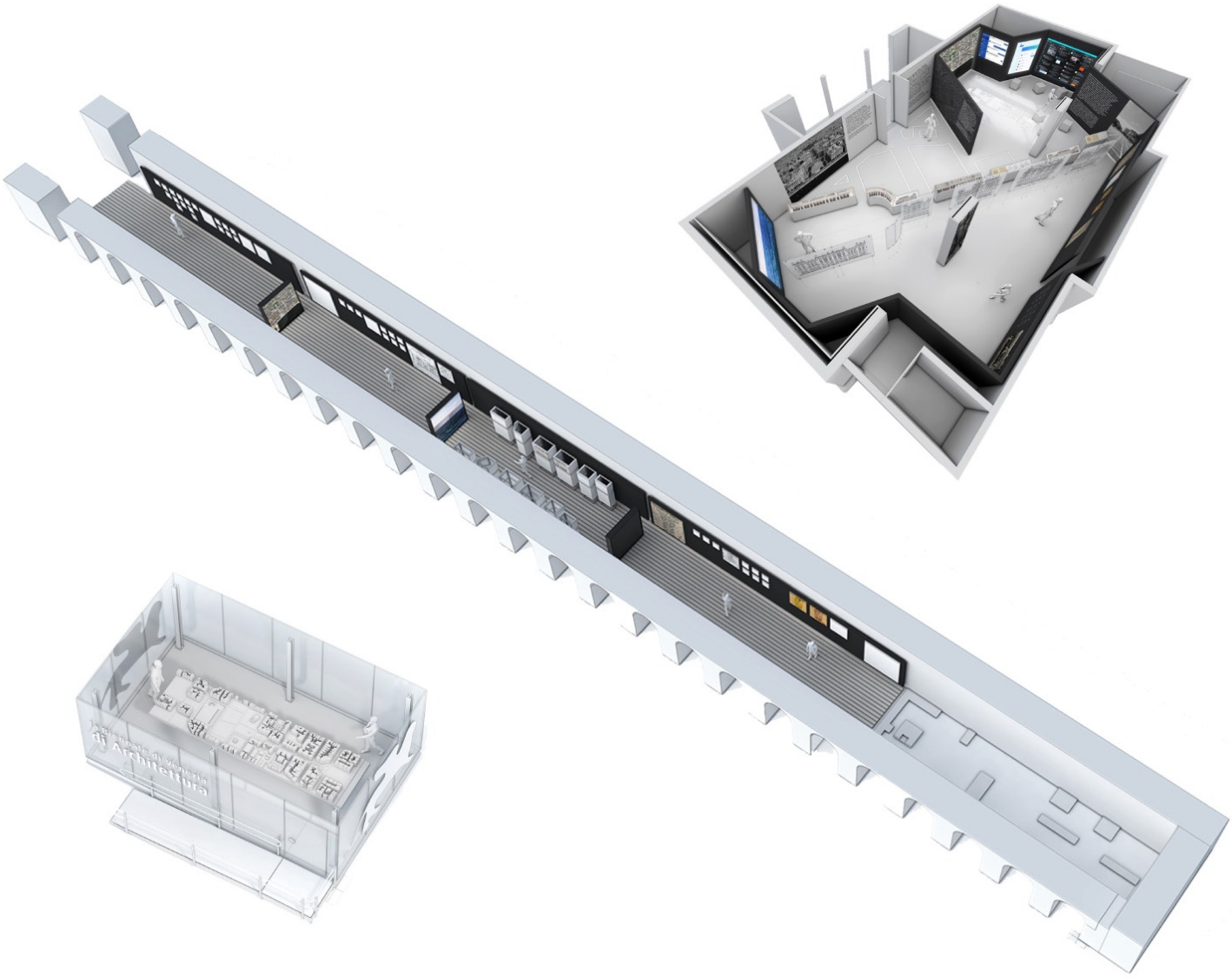

Ενδεικτικές γενικές διατάξεις των τμημάτων της έκθεσης:
1. Ελληνικό περίπτερο στη Βενετία
2. Cryptoporticus Αρχαίας Αγοράς στη Θεσσαλονίκη
3. Εγκατάσταση προβολής στο γυάλινο περίπτερο της οδού Αριστοτέλους

Indicative layout of the exhibitions' parts:
1. Greek pavilion in Venice
2. Cryptoporticus of the Ancient Agora in Thessaloniki
3. Projection installation at the glass pavilion of Aristotelous street

«ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ»
Ο ΓΝΩΣΤΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

"BOULEVARD DE LA SOCIETE DES NATIONS"
A.K.A THE ARISTOTLE AXIS IN THESSALONIKI

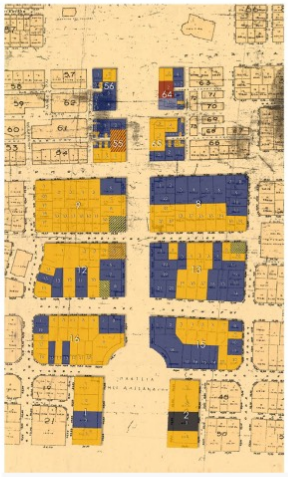

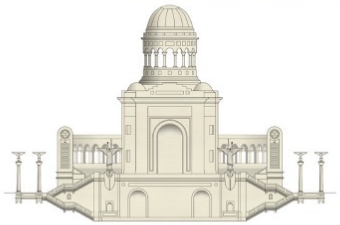

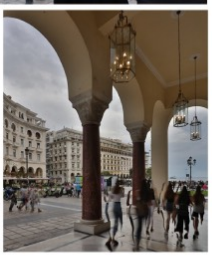

Ενδεικτικές επιλογές από το πρωτότυπο και αρχειακό υλικό της έκθεσης

Indicative selections of the exhibition's original and archival material